

Biblioteca Rosa Sensat

Bibliografia sobre els espais a l'escola dels petits

Febrer 2010

Espais exteriors

Llibres

Caballero de Segovia Sánchez, Gaspar; Martínez Miró, Tomàs. *El huerto ecológico escolar y familiar.* Palma de Mallorca: AFAE-Prensa Universitaria, 1999
635(01) CAB

Caballero de Segovia Sánchez, Gaspar. *Iniciació a l'horticultura ecològica familiar i escolar: mètode Gaspar Caballero de Segovia (paredes en crestell).* Palma de Mallorca: Associació per al Foment de l'Agricultura Ecològica, 1997
635(01) CAB

Els cent llenguatges dels infants = Los cien lenguajes de la infancia. [S.l.: s.n., 2005]
372.1(45) CEN

Coronas Cabrero, Mariano. *El huerto en la escuela (un espacio para la educación ambiental).* Fraga: Movimiento de Renovación Pedagógica Aula Libre, 1994 (Aula Libre. Cuadernos)
635(01) COR

Coronas Cabrero, Mariano. *¿Nos vamos al huerto?: cuaderno de educación medioambiental para el alumnado.* Fraga: Movimiento de Renovación Pedagógica Aula Libre, 1999
635(01) COR

Equip Projecte d'Educació en Valors. *Recuperem els jardins escolars.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Institut d'Educació: Octaedro, 2007 (Lluna verda. Quaderns de valors)
FALTA SIGNATURA

Escutia, Montse. *L'hort escolar ecològic.* Barcelona: Graó, 2009 (Biblioteca de Guix; 167)
635(01) ESC

Goldschmied, Elionor. "L'exterior de l'escola bressol: jocs a l'aire lliure i visites al barri". A: *Educar a l'infant a l'escola bressol.* Barcelona: Rosa Sensat, 1998 (Temes d'Infància; 31), p. 159-184 *
372.2 GOL

* Edició també en castellà

Ritscher, Penny. *El jardí dels secrets: organitzar i viure els espais exteriors a les escoles.* Barcelona: Rosa Sensat, 2003
(Temes d'infància; 45) *
372.1 RIT

Stilman de Men, Mónica. *Espacios abiertos para la infancia.*
Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales, 1991
712.25 STI

Tonucci, Francesco. *La ciutat dels infants: una manera nova de pensar la ciutat.* Barcelona: Barcanova, 1997
(Barcanova educació; 9. Sèrie major)
9/91(01):711 TON

Valera Portillo, Lucía; Martínez Soriano, J.P. *¿Algo más que un patio de recreo...?: del patio de recreo a la recreación del Medio /.* Sevilla: Junta de Andalucía. Agencia del Medio Ambiente, 1993
577.4(01) VAL

Vallès Casanova, Josep M^a. *L'hort urbà: manual de cultiu ecològic als balcons i terrats.* 2a ed. Barcelona: Ediciones del Serbal, 2007 (L'Art de viure)
635 VAL

Articles de revista

Agramunt Perelló, Mia; Prats Morera, Berta; Vidal Valero, Victoria. "El patio, espacio educativo". A: *Cuadernos de pedagogía*, n° 332 (febrero 2004), p. 28-30

"L'agricultura". A: *Perspectiva ambiental*, n° 15 (abril 1999)

Aguiló, Esther. "Les tarongetes". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*. núm. 161 (març/abril 2008), p. 15-17

Bello, Nancy; Olesti, Missi. "Créixer junts escoltant i observant els infants". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 160 (gener/febrer 2008), p. 18-21

Blanco García, José. "¡Vámonos al huerto!". A: *Cuadernos de pedagogía*, n° 284 (octubre 1999), p. 33-36

Bonmatí, M. Carme; Ribas, Núria. "Com ens fascina el medi natural!: recursos per a la pràctica". A: *Guix d'infantil*, núm. 33 (setembre/octubre 2006), p. 31-32

Chillida, Ana; Cruset, Maria. "Amb hort o sense. Som-hi?". A: *Guix dos*, núm. 130 (desembre 2006), p. 3-15

Chillida, Ana; Cruset, Maria. "L'hort ecològic de la nostra escola". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 332 (febrer 2007), p. 13-21

Cols, Carme. "Organitzar i viure els espais exteriors a l'escola dels petits". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 157 (juliol/agost 2007), p. 12-19

Cols, Carme; Fernàndez, Pitu. "El Safareig www.elsafareig.org: un espai de comunicació a l'entorn dels infants i de la natura". A: *Escola catalana*, núm. 392 (juliol/agost/setembre 2002), p. 34-36

Diego, Nerea de; Perea Igone; Calvo Mónica. "L'hort en una bóta". A: *Guix d'infantil*, núm. 40 (novembre/desembre 2007), p. 31

Escola Infantil El Platero. "El pati de l'escola: un bosc ple de vida". A: *Guix d'infantil*, núm. 33 (setembre/octubre 2006), p. 26-30

Escola Arc Iris (Barcelona). "Un jardí compartit". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 115 (juliol/agost 2000), p. 21-23

Escola Bressol Barrufets. "Una visita a l'escola de natura Arc Iris". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 115 (juliol/agost 2000), p. 18-20

Escola Bressol l'Esquirol. "¿Qué ofereix el jardí el jardín de l'escola als més petits?". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, n° 109 (juliol/agost 1999), p. 13-16
"¿Qué ofrece el jardín de la escuela a los más pequeños?". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, n° 63 (septiembre/octubre 2000), p. 13-16

Escola Bressol Municipal Lluna (Rubí). "Fem del pati un jardí". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 151 (juliol/agost 2006), p. 18-19

Escola Sant Felip Neri. "Escullo...escullo: una proposta de l'àrea d'educació física per als jocs de pati". A: *Perspectiva escolar*, núm. 202 (febrer 1996), p. 55-62

Escutia, Montse. "Els habitants no desitjats de l'hort". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 345 (juny 2008), p. 79-80

Escutia, Montse. "Les eines i el treball del sòl". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 341 (gener 2008), p. 67-68

Escutia, Montse. "La fertilitat i el compostatge". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 342 (febrer 2008), p. 79-80

Escutia, Montse. "Hi havia una vegada un hort". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 338 (octubre 2007), p. 79-80

Escutia, Montse. "Un hort ple d'artistes. El disseny". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 339 (novembre 2007) p. 81-82

Escutia, Montse. "La llavor i el secret de la vida". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 346-347 (juliol/agost 2008), p. 83-84

Escutia, Montse. "Un món divers a l'hort". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 343 (març 2008), p. 75-76

Escutia, Montse. "SOS aigua". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 344 (maig 2008), p. 79-80

Famiani, Sara. "Focus en... un hort a cada escola". A: *Infància a Europa*, núm. 10 (maig 2006), p. 33-34
En castellà: *Infancia en Europa*, n° 10 (mayo 2006), p. 33-34

Feu, M. Teresa. "Fem ciències el taller d'hort i jardí vist amb les de les ciències". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 160 (gener/febrer 2008), p. 29-33

Garriga, Neus. "Els arbres i plantes de l'hort de l'escola". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 158 (setembre/octubre 2007), p. 27-33

Girvert, Carme; Sala, Mercè. "L'hort". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 132 (maig/juny 2003), p. 11-14

Guzmán, Marta. "L'escola surt al jardí". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 144 (maig/juny 2005), p. 9-12

"Horts escolars ecològics" [Diversos articles]. A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 338 (octubre 2007), p. 6-61

Jiménez Pascual, Almudena. "Las propiedades de las plantas". A: *Cuadernos de pedagogía*, n° 375 (enero 2008), p. 28-30

Kaufman, Miriam. "Huertos, y más huertos. Investigando en la escuela infantil". A: *Investigación en la escuela*, n° 25 (1995), p. 87-100

Lindón, Sònia; Carrasco, Sònia. "El nostre jardí". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 172 (gener/febrer 2010), p. 4-7

Llanes, Misericordia; Cabrero, Yolanda; Cabrero, Raquel; Gutiérrez, Azucena. "La transformació d'un espai". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 162 (maig/juny 2008), p. 18-20

Llar d'Infants d'Amer (Girona). "Formem part de la natura". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 157 (juliol/agost 2007), p. 22-23

Majoral, Sílvia. "Dissenyem el nostre pati". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 120 (maig/juny 2001), p. 14-18

Martínez Miró, Tomàs; Caballero de Segovia Sánchez, Gaspar. "El huerto ecológico". A: *Cuadernos de pedagogía*, n° 245 (marzo 1996), p. 23-26

Martínez Soriano, Juan Pedro. "La cabana". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 152 (setembre/octubre 2006), p. 18-19
En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, n° 99 (septiembre/octubre 2006), p. 37

Molins, Maria; Boleda, Concepció; Tomé, Amparo. "D'un pati gris a un jardí verd: sostenibilitat, coeducació i interculturalitat al projecte recuperem els jardins escolars". A: *Barcelona educació*, núm. 50 (novembre 2005), p. 8-9

"Patis" [Diversos articles]. A: *Guix d'infantil*, núm. 19 (maig/juny 2004), p. 7-24

"Plantas y flores en el aula". A: *Cuadernos de pedagogía*, n° 373 (noviembre 2007), p. 24-26

"Projectes i activitats per canviar l'entorn" [Diversos articles]. A: *Guix d'infantil*, núm. 44 (juliol/agost 2008), p. 5-21

Queralt Catà, Enric. "Vinga! Tots al pati". A: *Perspectiva escolar*, núm. 191 (gener 1995), p. 50-56

Ritscher, Penny. "Al jardí infants atrafegats". A: *Infància educar de 0-6 anys*, núm. 126 (maig/juny 2002), p. 10-15
En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 82 (noviembre/diciembre 2003), p. 6-11

Roás Triviño, José Manuel. "El huerto escolar en la educación infantil". A: *Aula de innovación educativa*, nº 100 (2001), p. 45-49

San Miguel, Itzian; Lejarraga, Arantxa. "El huerto de Unezaintza". A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 46 (noviembre/diciembre 1997), p. 24-30

Vidiella, Rosa. "El jardí a l'escola bressol". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 135 (novembre/desembre 2003), p. 3-6

"Viure, treballar i estudiar a la terra" [Diversos articles]. A: *Escola catalana*, núm. 411 (juny 2004), p. 6-27

Espais interiors

Llibres

Atelier'3 arredi per l'infanzia. Reggio Emilia: Reggio Children, 2001
371.6(45) ATE

Balaguer, Irene; Boix, Adela; Òdena, Pepa. *Com equipar una guarderia infantil*. Barcelona: Nova Terra, 1974 (Quaderns d'educació; 10)
371.6:372.2 BAL

Bambini, spazi, relazioni: metaprogetto di ambiente per l'infanzia. Reggio Emilia: Reggio Children, 2001
372.1(45) BAM

Calidad en la educación infantil. Madrid: Narcea, 1996 (Educacion hoy)
372.1 CAL

Coloriñas: 25 cousas útiles e divertidas para unha Escola Infantil. Vigo: CEFOCOP, 1997 (Materiais de aula; 1)
372.1(01) COL

Un currículo abierto, flexible, creativo, divertido para 3-6 años. Madrid: Narcea, 1998 (Primeros años)
372.3(01) CUR

Díez Navarro, M. Carmen. *La oreja verde en la escuela: trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil*. Madrid: De la Torre, 1995 (Proyecto Didáctico Quirón; 54)
372.1(01) DIE

Domínguez Chillón, Gloria. *Vivir la escuela: desde una práctica reflexiva, crítica, investigadora.* Madrid: De la Torre, 2002 (Proyecto didáctico Quirón. Educación infantil)
372.1(01) DOM

L'educació de 0 a 6 anys avui. Barcelona: Rosa Sensat, 2005 (Temes d'infància; 51)
372.1 EDU

Escola Bressol El Vent (Barcelona) *Jugo i descobreixo l'espai.* Barcelona: Patronat Municipal de GuarderiesInfantils, 1992 (Apunts d'Escola Bressol; 13)
372.2(467.1Bar) ESC

Fernández-Montesinos, Conchita. *El espacio en la educación infantil: orientaciones arquitectónicas.* Madrid: Comunidad de Madrid. Consejería de Educación, 1990
371.6 FER

Fernández Morán, Estela; Securun Fuster, Rosa Maria; Quer Sopeña, Lurdes. *Racó a racó: activitats per treballar amb nens i nenes de 3 a 8 anys.* 5a ed. Barcelona: Rosa Sensat, 2005 (Dossiers Rosa Sensat; 51) *
372.3(01) FER

Figueras i Casanovas, Carme; Pujol i Maura M. Antònia. *Els racons de treball: una nova forma d'organitzar el treball personalitzat.* Vic: Eumo, 1988 (Didàctica; 14)
372.3 FIG

Frabboni, Franco. *La escuela del laboratorio: más allá del proyecto y del currículo.* 2a ed. Madrid: Popular, 2005 (Urgencias; 8)
371.31 FRA

Frabboni, Franco. *El primer abecedario: el ambiente.* Barcelona: Fontanella, 1980
371.31 FRA

Goldschmied, Elionor. *Educar l'infant a l'escola bressol.* Barcelona: Rosa Sensat, 1998 (Temes d'Infància; 31) *
372.2 GOL

Els hàbits al parvulari i cicle inicial d'educació general bàsica, a partir d'un plantejament de treball per racons. Otilia Defis Peix (coord.). Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 1984 (Racó de recursos; 1)
372.3 HAB

Ibáñez Sandín, Carmen. *El proyecto de educación infantil y su práctica en el aula.* 13ª ed. Madrid: La Muralla, 2005 (Aula abierta)
372.1 IBA

Laguía, María José; Vidal, Cinta. *Racones d'activitat a l'escola bressol i parvulari.* Barcelona: Graó, 2009 (Biblioteca d'infantil; 2)
372.1(01) LAG *

Majoral, Sílvia. *Veig tot el món! Créixer junts tot fent projectes.* Barcelona: Rosa Sensat, 2004 (Temes d'infància; 48) *
372.1 MAJ

Pablo, Paloma de; Trueba Marcano, Beatriz. *Espacios y recursos para ti, para mi, para todos: diseñar ambientes en educación infantil..* Madrid: Escuela Española, 1994
372.1(01) PAB

Sáinz, Mª Carmen; Argos González, Javier. *Educación infantil: contenidos, procesos y experiencias.* Madrid: Narcea, 1998 (Educación hoy. Estudios)
372.1 SAI

Saussois, Nicole du; Dittelleul, Marie-Bernadette; Gilabert, Hélène. *Los niños de 2 a 4 años: en la escuela infantil.* Madrid: Narcea, 1991 (Primeros años)
372.2(01) SAU

Saussois, Nicole du; Dittelleul, Marie-Bernadette; Gilabert, Hélène. *Los niños de 4 a 6 años en la escuela infantil.* Madrid: Narcea, 1992 (Primeros años)
372.3(01) SAU

Stradi, Maria Cristina. *Organizzare gli spazi: scuola dell'infanzia: guida pratica.* Azzano San Paolo: Edizioni Junior, 2000 (La Scuola dietro le quinte)
372.3(45) STR

Territorios de la infancia: diálogos entre arquitectura y pedagogía. Isabel Cabanellas, Clara Eslava (coords.). Barcelona: Graó, 2005 (Biblioteca de infantil; 9)
371.6 TER

Tonucci, Francesco. *A los tres años se investiga.* Barcelona: Hogar del Libro, 1988 (Navidad; 83)

Vayer, Pierre ; Duval, Amand; Roncin, Charles. *Una ecología de la escuela: la dinámica de las estructuras materiales.* Barcelona: Paidós, 1993 (Paidós educador; 108)
372.1 VAY

Artículos de revistas

Aguiló, Esther. "Un nou espai al grup de 2 a 3 anys per beure sols". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 155 (març/abril 2007), p. 22-23
En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, n° 103 (mayo/junio 2007), p. 10-11

"Arquitectura i disseny: l'espai dels infants" [Diversos articles]. A: *Infància a Europa*, núm. 8 (2005), p. 3-30
En castellà: *Infancia en Europa*, n° 8 (2005), p. 3-32

Bernet, Carme. "Condiciona, l'espai?". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 97 (juliol/agost 1997), p. 17-19

Cabanellas, Isabel; Eslava, Clara. "Espais per a la infància". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 147 (novembre/desembre 2005), p. 4-11
En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, n° 91 (mayo/junio 2005), p. 10-17

Cols, Carme. "L'espai del canvi". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 154 (gener/febrer 2007), p. 24

Cucala, Judit. "Recursos per enriquir un espai". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 172 (gener/febrer 2010), p. 21-23

Domènech, Anna; Elies, Gemma; Martí Bernat, Josep Maria. "Racons de joc i d'intercanvi grupal com a projecte de la nostra comunitat educativa l'espai de l'escola es transforma". A: *Guix d'infantil*, núm. 50 (juliol/agost 2009), p. 31-34

Escola Bressol Municipal l'Espurna (Lliçà d'Amunt) "El racó del passadís". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 153 (novembre/desembre 2006), p. 12-13

"Espacios escolares" [Diversos articles]. A: *Cuadernos de pedagogía*, nº 226 (1994)

Febrer, Ivan de. "El sofà". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 153 (novembre/desembre 2006), p. 15

En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 104 (julio/agosto 2007), p. 11

García, Ane. "Historia de un espacio". A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 93 (septiembre/octubre 2005), p. 28-30

Gòdia, Josepa; Rosell, Àngels; Roma, Aurora. "Espais a l'escola bressol municipal Cappont de Lleida". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 130 (gener/febrer 2003), p. 20-24

Gómez Bruguera, Josepa. "Les pedretes". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 169 (juliol/agost 2009), p. 20-21

Gómez Mayorga, Cristóbal. "Se hace proyecto al andar". A: *Cuadernos de pedagogía*, nº 351 (noviembre 2005), p. 22-25

Grup Va de Vuit. "I només juguen?". A: *Guix d'infantil*, núm. 30 (març/abril 2006), p. 32-36

Iglesias, Lina. "¿Cómo evaluar la organización espacial y funcional del aula?". A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 40 (noviembre/diciembre 1996), p. 21-27

Madariaga, Aiora. "El rincón de las construcciones". A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 91 (mayo/junio 2005), p. 18-22

Majoral, Sílvia. "Del plàstic al natural". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 110 (setembre/octubre 1999), p. 27-29

Majoral, Sílvia. "Tot seguint el fil: retalls d'un diari de classe". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 129 (novembre/desembre 2002), p. 14-18

Majoral, Sílvia; Majoral, Xavier. "Dissenyar amb i per als infants". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 172 (gener/febrer 2010), p. 24-27

Montenegro, Miguel A. "El rincón de la radio". A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 41 (enero/febrero 1997), p. 19-26

"Racons" [Diversos articles]. A: *Guix d'infantil*, núm. 40 (novembre/desembre 2007), p. 5-30

Ribes, Elisabet; Valero, Mary. "La manipulació de materials com a recurs educatiu".

A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 86 (setembre/octubre 1995), p. 17-19

"El rincón de la construcción". A: *Cuadernos de pedagogía*, nº 234 (marzo 1995), p. 45-46

Ritscher, Penny. "Mío: el espacio personal en el interior del espacio colectivo. A: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 74 (julio/agosto 2002), p. 15-17

Riu, Montserrat. "Per amagar-nos". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 150

(maig/juny 2006), p. 27

En castellà: *Infancia educar de 0 a 6 años*, nº 96 (marzo/abril 2006), p. 15

Romero Muñoz, Antonio; Sánchez Villalva, Ana; Vidal López, M. Ángeles. "La ciudad de arco iris: un espacio para aprender, jugar e investigar". A: *Kikiriki*, nº 71-72 (diciembre/mayo 2003-2004), p. 62-67

Seminari de Tècnics Municipals. "Una proposta de mínims". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 143 (març/abril 2005), p. 15-16

Todolí, Dolors. "Què fem amb l'espai quan no en tenim?". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 147 (novembre/desembre 2005), p. 18-22

Vidiella, Rosa. "L'espai a l'escola bressol: funcionalitat, distribució i característiques". A: *Guix elements d'acció educativa*, núm. 209 (març 1995), p. 59-64

Wettich, Heide. "Autonomia i cooperació en la vida diària d'una escola bressol". A: *Infància educar de 0 a 6 anys*, núm. 135 (novembre/desembre 2003), p. 16-18

Webs

EL SAFAREIG

<http://www.elsafareig.org>

Espai de comunicació i d'intercanvi social que té com a protagonistes els infants i la natura. Proposa veure, entendre i utilitzar l'entorn com a impulsor de cultura. S'hi poden trobar propostes educatives amb els elements naturals: aigua, aire, llum i terra, amb les que defensa una pedagogia basada en el respecte per l'infant potenciant totes les seves capacitats.

Quin jardí? Un jardí al pati de l'escola

<http://www.xtec.es/~ccols/jardiner/quinjardi/quinjardi.htm>

El projecte de fer un jardí al pati de l'escola, vol definir l'espai del jardí com un lloc pensat i dissenyat perquè els infants puguin trobar-hi diferents possibilitats de jocs, descobertes i amagatalls.

Reflexions prèvies

Reflexions prèvies elaborades per el grup de treball "Un jardí al pati de l'escola" de l'Associació de mestres Rosa Sensat.

<http://www.xtec.es/~ccols/jardiner/disseny/projecte/reflexions.htm>

Orientacions per a la construcció d'un jardí

<http://www.xtec.es/~ccols/jardiner/disseny/orientacions/orientacions.htm>

LEARNING THROUGH LANDSCAPES = APRENDRE A PARTIR DE L'ESPAI

<http://www.ltl.org.uk/>

YOUR SCHOOL GROUNDS HANDBOOK

<http://www.schoolscapes.co.uk/>